

Lieta C-177/20**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 7. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Ģēras Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 6. marts

Prasītāja:

“Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.

Atbildētāja:

Vas Megyei Kormányhivatal (Vašas meģes administratīvie dienesti)

[..]

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Ģēras Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) tiesvedībā, ko ierosināja komercsabiedrība *“Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.* ([..] *Lukácsháza*, Ungārija), prasītāja [..], pret *Vas Megyei Kormányhivatal* (Vašas meģes administratīvie dienesti) ([..] *Sombatheja [Szombathely]*, Ungārija), atbildētāju [..], strīdā saistībā ar tiesiskiem darījumiem attiecībā uz zemi, pieņēma šādu lēmumu.

LĒMUMS

Iesniedzējtiesa [..] saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja Eiropas Savienības Tiesa, pieņemot nolēmumu prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, ir nospriedusi, ka kāda dalībvalsts tiesību norma nav saderīga ar Savienības tiesībām, šo tiesību normu nevar piemērot arī turpmākos valsts administratīvajos vai tiesu procesos, lai arī turpmākajos procesos aplūkotie

faktiskie apstākļi nav pilnīgi identiski iepriekšējā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā aplūkotajiem?

[*omissis*: valsts procesuālo tiesību jautājumi]

Pamatojums:

1. Faktiskie apstākļi

Prasītāja ir komercsabiedrība, ko nodibinājuši dalībvalstu, kas nav Ungārija, valstspiederīgie.

Prasītājai ir *ususfructus* lietojuma tiesības uz šādiem nekustamajiem īpašumiem: *Jánosháza* (Ungārija), kadastra numuri 0168/2, 0184/24, 0224/1, 0134/15 un 0238/2; *Duka* (Ungārija), kadastra numuri 010/9 un 0241/2.

Prasītājas *ususfructus* lietojuma tiesības uz minētajiem nekustamajiem īpašumiem tika dzēstas no zemesgrāmatas saskaņā ar *A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény* (2013. gada Likums CCXII, ar ko nosaka pārejas un citus noteikumus attiecībā uz 2013. gada Likumu CXXII par lauksaimniecības un mežu zemes apriti; turpmāk tekstā – “2013. gada Likums par pārejas pasākumiem”) 108. panta 1. punktu un *Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény* (1997. gada Likums CXLI par zemesgrāmatām; turpmāk tekstā – “Zemesgrāmatu likums”) 94. panta 5. punktu.

Prasītāja neapstrīdēja savu *ususfructus* lietojuma tiesību atcelšanu.

2018. gada 6. marta spriedumā apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 [*SEGRO* un *Horváth*, EU:C:2018:157] Eiropas Savienības Tiesa [turpmāk tekstā – “Tiesa”] lēma, ka LESD 63. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir pamatlietā, saskaņā ar kuru iepriekš iegūtas lauksaimniecības zemju *ususfructus* lietojuma tiesības, kuru īpašnieki nav tuvi šo zemju īpašnieka radinieki, izbeidzas *ex lege* un līdz ar to tiek dzēstas no zemesgrāmatas.

Pēc [minētā sprieduma pasludināšanas] prasītāja lūdza *Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járási Hivatala* (Vašas meģes administratīvo dienestu Celldemelkas rajona birojs, Ungārija; turpmāk tekstā – “pirmās instances administratīvā iestāde”) atkārtoti ierakstīt tās *ususfructus* lietojuma tiesības uz iepriekš minētajiem nekustamajiem īpašumiem.

Ar 2019. gada 17. maija lēmumu [...] pirmās instances administratīvā iestāde noraidīja prasītājas pieteikumu, atsaucoties uz 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu un *A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény* (2013. gada Likums CXXII par

lauksaimniecības un mežu zemes apriti; turpmāk tekstā – “2013. gada Likuma par lauksaimniecības zemi”) 37. panta 1. punktu.

Prasītāja iesniedza administratīvu sūdzību, un atbildētāja ar 2019. gada 5. augusta lēmumu [...] apstiprināja [...] pirmās instances administratīvās iestādes lēmumu. Tā pamatojumam atbildētāja atsaucās uz 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu un Zemesgrāmatu likuma 94. panta 5. punktu. Tā norādīja, ka pieteikums par atkārtotu ierakstīšanu nebija pieņemams, jo joprojām bija spēkā 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punkts un 2013. gada Likuma par lauksaimniecības zemi 37. panta 1. punkts. Pēc tās domām, Tiesas pasludinātais spriedums apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 attiecās uz konkrētiem gadījumiem un to varēja piemērot tikai lietās, uz kurām attiecās lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu. Šo apgalvojumu tā pamatoja arī ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 4. un 5. punktu. Turklāt atbildētāja norādīja, ka Tiesas spriedumā lietā C-235/17 bija lemts nevis par atcelto *ususfructus* lietojuma tiesību atkārtotu ierakstīšanu, bet gan par finanšu kompensāciju. Atbildētāja secināja, ka ne pēc puses pieprasījuma, ne pēc savas ierosmes tai nebija tiesību atkārtoti ierakstīt reģistrēt iepriekš dzēstās *ususfructus* lietojuma tiesības.

Prasītāja par atbildētājas lēmumu cēla administratīvo prasību.

Atbildētāja lūdz noraidīt administratīvo prasību.

2. Savienības tiesiskais regulējums

LESD 63. panta 1. punkts

“Ievērojot šajā nodaļā izklāstītos noteikumus, ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā.”

LESD 267. pants

“Eiropas Savienības tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:

- a) Līgumu interpretāciju;
- b) Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju.

Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniegt nolēmumu par šo jautājumu.

Ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā.

Ja šāds jautājums ir radies lietā, kas dalībvalsts tiesā tiek izskatīta attiecībā uz apcietinājumā esošu personu, Eiropas Savienības Tiesa to izlemj ar minimālu kavēšanos.”

Tiesas Reglamenta 91. pants

“Spriedums ir saistošs no tā pasludināšanas dienas.”

3. Valsts tiesiskais regulējums

2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punkts

“2014. gada 1. maijā *ex lege* izbeidzas *ususfructus* lietojuma un parastās lietošanas tiesības, kas pastāv 2014. gada 30. aprīlī un ir iegūtas uz nenoteiktu laiku vai uz noteiktu laikposmu, kuram būtu jābeidzas pēc 2014. gada 30. aprīļa, atbilstoši līgumam, kurš noslēgts starp personām, kas nav tuvi radnieki.”

2013. gada Likuma par lauksaimniecības zemi 37. panta 1. punkts

“Līgums, kas noslēgts par *ususfructus* lietojuma tiesībām vai parastajām lietošanas tiesībām nav spēkā, ja vien šīs tiesības atbilstoši līgumam nav piešķirtas tuvam radniekam.”

4. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

4.1. Priekšvēsture un Tiesas spriedumi

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaiügyi Bíróság (Sombathejas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) iesniedza Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saistībā ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu un Zemesgrāmatu likuma 94. panta 5. punktu.

Spriedumā apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 Tiesa nosprieda, ka LESD 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir pamatlietā, saskaņā ar kuru iepriekš iegūtas lauksaimniecības zemju *ususfructus* lietojuma tiesības, kuru īpašnieki nav tuvi šo zemju īpašnieka radnieki, izbeidzas *ex lege* un līdz ar to tiek dzēstas no zemesgrāmatas.

Pamatojoties uz minēto Tiesas spriedumu, Ungārijas tiesas tiesvedībās, kas tika apturētas minētās prejudiciālā nolēmuma tiesvedības dēļ, atcēla administratīvos lēmumus par *ususfructus* lietojuma tiesību atcelšanu.

Saistībā ar minēto valsts tiesisko regulējumu pret Ungāriju tika uzsākta arī procedūra par valsts pienākumu neizpildi, kuras rezultātā Tiesa 2019. gada 21. maijā pasludināja spriedumu C-235/17 [EU:C:2019:432]. Saskaņā ar šo

spriedumu Ungārija nav pierādījusi, ka to lietojuma tiesību izbeigšana, kuras tieši vai netieši bija citu dalībvalstu, kas nav Ungārija, valstspiederīgajiem, kura ir izdarīta ar apstrīdēto tiesisko regulējumu, būtu vērsta uz to, lai garantētu vispārējo interešu mērķus, kas atzīti Tiesas judikatūrā vai minēti LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā, kā arī to, ka šī izbeigšana būtu piemērota un saskaņota vai arī attiektos vienīgi uz pasākumiem, kas nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus. Otrkārt, minētā tiesību izbeigšana nav saderīga ar [Eiropas Savienības Pamattiesību hartas; turpmāk tekstā – “Harta”] 17. panta 1. punktu. Līdz ar to kapitāla brīvas aprites šķēršļi, kas šādi ir radušies, atņemot īpašumu, kurš iegūts, izmantojot līdzekļus, uz kuriem ir attiecināma ar LESD 63. pantu ieviestā aizsardzība, nevar tikt attaisnoti. Šādos apstākļos jākonstatē, ka Ungārija, pieņemdamā apstrīdēto tiesisko regulējumu un ar to izbeigdamā *ex lege* lietojuma tiesības uz Ungārijā esošu lauksaimniecības zemi, kas tieši vai netieši pieder citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti LESD 63. pantā, to skatot kopā ar Hartas 17. pantu.

4.2 Spēkā esošais Ungārijas tiesiskais regulējums

2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punkts arī pēc minēto Tiesas spriedumu pasludināšanas ir spēkā.

Likumdevējs šajā pantā iekļāva divus jaunus punktus.

Saskaņā ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 4. punktu, ja saistībā ar tiesas nolēmuma pieņemšanu ir jāatjauno tiesības, kas izbeigtas saskaņā ar 1. punktu, bet kādas formālas vai materiālas pārkāpuma neatbilstības dēļ šīs tiesības tāpat nebija iespējams reģistrēt saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas bija spēkā to sākotnējās reģistrācijas brīdī, par zemesgrāmatām atbildīgā iestāde informē par to prokuratūru un aptur procedūru līdz brīdim, kad tiks pabeigta prokuratūras veikta izmeklēšana un attiecīgā tiesvedība.

Saskaņā ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 5. punktu tiek uzskatīts, ka pastāv neatbilstība 4. punkta izpratnē, ja:

- a) lietojuma tiesību subjekts ir juridiska persona;
- b) *ususfructus* lietojuma tiesības vai parastās lietošanas tiesības tika ierakstītas zemesgrāmatā pēc 2001. gada 31. decembra par labu īpašniekam, kas ir juridiska persona vai fiziska persona, kurai nav Ungārijas valstspiederības;
- c) ja iesniegts pieteikums par *ususfructus* lietojuma tiesību vai parasto lietošanas tiesību atkārtotu ierakstīšanu, bet saskaņā ar tajā laikā spēkā esošo tiesisko regulējumu tiesību iegūšanai bija jāiesniedz citas iestādes izsniegta apliecība vai atļauja, un attiecīgā persona šo dokumentu nav iesniegusi.

4.3. Alkotmánybíróság (Konstitucionālā tiesa, Ungārija) 2015. gada 21. jūlija nolēmums Nr. 25/2015 un tā sekas

Alkotmánybíróság 2015. gada 21. jūlija nolēmumā Nr. 25/2015 sprieda par 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu. Minētā nolēmuma rezolutīvajā daļā tā konstatēja, ka bija radusies ar Ungārijas Pamatlikumu nesaderīga situācija, jo attiecībā uz *ususfructus* lietojuma tiesībām un parastajām lietošanas tiesībām, kas izbeidzās saskaņā ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. pantu, likumdevējs nebija pieņēmis tiesisko regulējumu, kas ļautu atlīdzināt ārkārtas mantiskos zaudējumus, ko nevar pieprasīt, noslēdzot vienošanos starp līgumslēdzējām pusēm, bet kas izriet no spēkā esošajiem līgumiem. Alkotmánybíróság lika likumdevējam novērst šo ar Pamatlikumu nesaderīgu trūkumu līdz 2015. gada 1. decembrim.

Normatīvie akti, kas izbeigtu šo situāciju, kuru Alkotmánybíróság ir kvalificējusi kā ar Pamatlikumu nesaderīgu, un ar ko konkrēti tiku noteikta kompensācija *ususfructus* lietojuma tiesību un parastās lietošanas tiesību subjektiem, joprojām nav pieņemti.

Tādām fiziskām un juridiskām personām kā prasītāja tas nozīmē, pirmkārt, ka Ungārijas iestādes, pamatojoties uz 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu, nepieņem izskatīšanai pieteikumus par *ususfructus* lietojuma tiesību un parasto lietošanas tiesību atkārtotu ierakstīšanu, un, otrkārt, tā kā nav tiesību normu par finanšu kompensāciju par šo tiesību atcelšanu, nav iespējams noteikt mantiskā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru.

Tāpat spriedumā lietā C-235/17 Tiesa nosprieda, ka īpašuma atņemšana, kas ir panākta ar apstrīdēto tiesisko regulējumu, nav attaisnota ar sabiedrības interesēm un tās sakarā nav noteikta arī taisnīgas kompensācijas laicīgas samaksas kārtība. Tātad ar minēto tiesisko regulējumu ir pārkāptas ar Hartas 17. panta 1. punktu garantētās tiesības uz īpašumu (129. punkts).

4.4. Atšķirības starp faktiskajiem apstākļiem

Šajā lietā aplūkoti faktiskie apstākļi atšķiras no tiem, kas tika izskatīti apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16, ko atrisināja Tiesa, jo prasītāja šajā lietā neapstrīdēja administratīvos lēmumus, ar ko tika atceltas tās *ususfructus* lietojuma tiesības, savukārt iepriekš minētajās lietās, kas tika izskatītas minētajās prejudiciālā nolēmuma tiesvedībās, prasītājas bija apstrīdējušas administratīvos lēmumus par to *ususfructus* lietojuma tiesību atcelšanu.

Izskatāmajā lietā pēc Tiesas sprieduma apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 pasludināšanas prasītāja lūdza atkārtoti ierakstīt savas *ususfructus* lietojuma tiesības, kas tika atceltas, jo Tiesa bija nospriedusi, ka Ungārijas tiesiskais regulējums šajā jomā ir pretrunā Savienības tiesībām. Turklāt prasītāja nesaņēma finanšu kompensāciju par tās *ususfructus* lietojuma tiesību dzēšanu, jo šajā ziņā netika pieņemtas attiecīgas tiesību normas.

Tādējādi, tā kā Ungārijas tiesiskais regulējums bija pretrunā Savienības tiesībām un tā kā tajā nebija paredzēta finanšu kompensācija, prasītājam bija tikai viena iespēja, [proti,] lūgt atkārtoti ierakstīt tās atceltās *ususfructus* lietojuma tiesības.

Tomēr atbildētāja apgalvo, ka *ususfructus* lietojuma tiesību atcelšana tika veikta juridiski pareizi saskaņā ar tajā laikā spēkā esošo tiesisko regulējumu un ka ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu – kas joprojām ir spēkā – nav atļauts veikt atkārtotu ierakstīšanu.

4.5. Prejudiciālo nolēmumu “*erga omnes*” iedarbība un iedarbība laikā

Pirmā problēma, kas aplūkota lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, attiecas uz prejudiciālo nolēmumu vispārēju saistošu spēku, proti, to *erga omnes* iedarbību.

Tiesa 1963. gada 27. marta spriedumā (apvienotās lietas no 28/62 līdz 30/62, Krāj., 75. lpp.) *Da Costa* u.c., ir nospriedusi, ka, “lai gan 177. panta pēdējā daļa valstu tiesām, kuru lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, liek bez atrunām vērsties Tiesā ikreiz, kad izskatāmajā lietā tiek ierosināts jautājums par interpretāciju, gadījumos, kad saskaņā ar 177. pantu Tiesa jau ir sniegusi autoritatīvu interpretāciju, šis pienākums tomēr zaudē jēgu un līdz ar to arī saturu; tas tā ir it sevišķi gadījumos, kad ierosinātais jautājums ir pēc būtības identisks kādam citam jautājumam, attiecībā uz kuru analogiskā lietā jau ir sniegts prejudiciāls nolēmums”.

Tiesa 1982. gada 6. oktobra spriedumā *CILFIT* u.c. (283/81), atsaucoties uz iepriekš minēto spriedumu *Da Costa* u.c., precizēja, ka “tādas pašas sekas attiecībā uz 177. panta trešajā daļā paredzētā pienākuma ierobežojumiem var būt pastāvīgai Tiesas judikatūrai, kas saistīta ar attiecīgā tiesiska jautājuma atrisināšanu, neatkarīgi no tā procesa veidā, kādā šī Tiesas judikatūra pieņemta, un pat tad, ja ierosinātie jautājumi nav bijuši pilnīgi identiski”.

Visbeidzot, Tiesa spriedumā *CILFIT* u.c. lēma, ka tiesai, tiesai, kuras nolēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, gadījumos, kad izskatāmajā lietā tiek ierosināts jautājums saistībā ar Kopienu tiesībām, ir pienākums vērsties Tiesā, ja vien šī tiesa nekonstatē, ka ierosinātais jautājums nav būtisks vai ka Tiesa jau ir interpretējusi izskatāmo Kopienu tiesību normu, vai ka tas, kā pareizi piemērot Kopienu tiesības, ir tik acīmredzams, ka nevar būt nekādu pamatotu šaubu; šādas iespējas pastāvēšana ir jāizvērtē, ņemot vērā Kopienu tiesībām raksturīgās iezīmes, īpašās grūtības, kas saistītas ar to interpretāciju, un risku, ka Kopienas teritorijā varētu rasties atšķirības tiesas praksē.

Attiecībā uz jautājumu par iedarbību laikā Tiesas judikatūrā parasti ir noteikts, ka prejudiciālajiem nolēmumiem attiecībā uz interpretāciju ir *ex tunc* iedarbība, proti, iedarbība ar atpakaļejošu spēku. Būtībā tas nozīmē, ka Kopienu tiesiskais regulējums ir jāpiemēro tādējādi, kā tas tika interpretēts, no tā spēkā stāšanās brīža. Lietās [66/79, 127/79 un 128/79] pasludinātajā spriedumā attiecībā uz interpretāciju ar atpakaļejošu spēku Tiesa norādīja, ka ar Tiesas sniegto Kopienu

tiesību normas interpretāciju vajadzības gadījumā tiek paskaidrota un precizēta šīs tiesību normas nozīme un tvērums un tas, kā tā ir vai bija jāsaprot un jāpiemēro no tās stāšanās spēkā brīža. Tādēļ tiesa var piemērot un tai ir jāpiemēro šī norma tādējādi, kā tā tika interpretēta, tostarp arī tiesiskajām attiecībām, kas radušās un nodibinātas pirms sprieduma attiecībā uz lūgumu sniegt interpretāciju pasludināšanas.

Legfelsőbb Bíróság (Augstākā tiesa, Ungārija) lēma par iepriekš minētajām problēmām savā principiālajā nolēmumā administratīvajos jautājumos Nr. 1815/2008 attiecībā uz reģistrācijas nodevu. Atbilstoši faktiskajiem apstākļiem administratīvā iestāde noteica atbildētājam reģistrācijas nodevu, nepieņemdamā tās apgalvojumu par to, ka saskaņā ar Tiesas spriedumu Ungārijas reģistrācijas nodevas likmes bija pretrunā Savienības tiesībām. Pirmās instances tiesa noraidīja administratīvo prasību, nospriežot, ka atbildētāja administratīvā iestāde administratīvajā procedūrā rīkojās saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu.

Legfelsőbb Bíróság skatījumā Ungārijas tiesas nevar neņemt vērā Tiesas judikatūru. Tā atgādināja, ka Tiesa bija pieņēmusi principiālus nolēmumus attiecībā uz saikni starp Kopienu tiesībām un valsts tiesībām, uz kuriem atsaucās arī prasītājs savā kasācijas sūdzībā, un *Legfelsőbb Bíróság* minēja svarīgākos no tiem savā spriedumā.

Legfelsőbb Bíróság norādīja, ka atbilstoši pirmās instances tiesas nopriestajam atbildētāja bija pieņēmusi savu lēmumu saskaņā ar tajā laikā spēkā esošo tiesisko regulējumu, tāpēc radās jautājums par Kopienu tiesību un Tiesas spriedumu saistošo spēku un iedarbību laikā. Runājot par prejudiciālu nolēmumu vispārēju saistošu spēku (*erga omnes* iedarbība), doktrīna nebija vienota, jo Tiesa vēl nav skaidri lēmusi par to. Tomēr no judikatūras varēja secināt, ka tā ir piemērojama visiem un tai ir saistošs spēks. To pamatojot, tā norādīja uz Tiesas nostāju lietās *Da Costa* u.c. [no 28/621 līdz 30/62] un *CILFIT* u.c. [283/81], saskaņā ar kuru prejudiciālajiem nolēmumiem būtībā ir normatīvs spēks, kas ļauj tiem radīt tiesiskas sekas citās lietās, ņemot vērā, ka attiecīgā gadījumā pienākums uzdot prejudiciālu jautājumu zaudē mērķi un pat saturu, ja uzdotais jautājums ir saturiski identisks jautājumam, kas jau tika aplūkots prejudiciālā nolēmumā analogā lietā. *Legfelsőbb Bíróság* norādīja, ka šiem apsvērumiem bija nozīme, jo Tiesa divās [apvienotajās lietās] (C-290/05 un C-333/05) lēma par Ungārijas reģistrācijas nodevas reģistrācijas saderību ar Kopienu tiesībām.

Attiecībā uz iedarbību laikā *Legfelsőbb Bíróság* norādīja, ka pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas brīdī Tiesa jau bija pasludinājusi spriedumu lietā, kas attiecās uz Ungārijas reģistrācijas nodevu, tāpēc šī pēdējā minētā sprieduma saturs nebija jāignorē, pamatojoties uz to, ka brīdī, kad atbildētāja pieņēma savu lēmumu, šis pēdējais minētais spriedums vēl nebija pasludināts.

Proti, balstoties uz Tiesas noteikto tiesību principu, pašai atbildētājai bija jāinterpretē saikne starp Ungārijas reģistrācijas nodevu un Kopienu tiesībām tādā pašā nozīmē, kādu Tiesa izklāstīja [apvienotajās lietās C-290/05 un C-333/05].

Ņemot vērā *ex tunc* iedarbību, atbildētājas lēmums jau tā pieņemšanas brīdī nebija saderīgs ar tiesībām atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam, jo konkrētajā minētā regulējuma daļā (reģistrācijas nodevas likmes) bija pārkāptas Kopienų tiesības.

Tādējādi pirmās instances tiesai lietā, kuru tā izskatīja, tāpat bija jāpiemēro apsvērumi, kurus Tiesa izklāstīja [apvienotajās lietās C-290/05 un C-333/05], un tai nebija jāignorē šis spriedums, apgalvojot, ka prasītājs varēja lūgt samaksāt nodokļu starpību atsevišķā tiesvedībā.

4.6. Problēmas saistībā ar izskatāmo tiesvedību

Administratīvajā procesā, kas norisinājās pirms šīs tiesvedības, gan atbildētāja, gan pirmās instances administratīvā iestāde zināja Tiesas pasludinātā sprieduma apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 saturu, atbilstoši kuram ar 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu bija pārkāptas Savienības tiesības. Tātad atšķirībā no lietas, ko izskatīja *Legfelsőbb Bíróság*, administratīvajā procesā jau bija zināms prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā pasludinātais spriedums, kurā ir konstatēta piemērojamās valsts tiesiskā regulējuma normas nesaderība ar Savienības tiesībām.

Šaubas rodas saistībā ar atšķirībām faktiskajos apstākļos. Proti, saskaņā ar faktiskajiem apstākļiem, kas aplūkoti apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 pasludinātajā spriedumā, [prasītāji] cēla administratīvu prasību par administratīvajiem lēmumiem, ar ko tika atceltas to *ususfructus* lietojuma tiesības vai parastās lietošanas tiesības. Savukārt izskatāmās lietas faktiskie apstākļi atšķiras no iepriekš minētajiem, jo prasītāja nebija pārsūdzējusi administratīvos lēmumus, ar ko tika atceltas tās *ususfructus* lietojuma tiesības, bet pēc Tiesas apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 sprieduma pasludināšanas lūdza atkārtoti ierakstīt savas *ususfructus* lietojuma tiesības, pamatojoties uz to, ka 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punkts bija pretrunā Savienības tiesībām. Atbildētāja noraidīja prasītājas pieteikumu.

Saskaņā ar spriedumu *Da Costa* u.c., tiesai, kas pēdējā instancē izskata lietu, nav pienākuma ierosināt prejudiciāla nolēmuma tiesvedību, ja, ņemot vērā saskaņā ar 177. pantu [tulkoāja piezīme: tagad LESD 267. pants] Tiesas izstrādāto judikatūru interpretācijas jomā, minētais pienākums zaudē savu mērķi; tas ir it īpaši tad, ja uzdotais jautājums ir saturiski identisks jautājumam, kas tika izskatīts prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā analogiskā lietā.

Saskaņā ar spriedumu *CILFIT* u.c. tādas pašas sekas var izrietēt no Tiesas pastāvīgās judikatūras, kurā atrisināts aplūkotais tiesību jautājums, neatkarīgi no šīs judikatūras pamatā esošo tiesvedību rakstura, pat ja izskatāmie jautājumi nav gluži vienādi.

Iepriekš minētajos Tiesas nolēmumos paustā nostāja ļauj paredzēt atbildi, saskaņā ar kuru nolēmums, kas pieņemts prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, kas ierosināta

saistībā ar konkrētu lietu, ir piemērojams turpmākajā tiesvedībā valsts tiesā, pat ja uzdotais jautājums nav gluži identisks agrāk uzdotajam jautājumam vai ja abus jautājumus vieno tikai būtība.

Saistībā ar šo lietu Tiesa savā spriedumā apvienotajās lietās C-52/16 un C-113/16 skaidri nosprieda, ka 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punkts – uz ko atsaucās atbildētāja – ir pretrunā Savienības tiesībām. Pēc iesniedzējtiesas domām, tas pats būtu jānoteic šajā lietā, un līdz ar to prejudiciālais jautājums attiecas nevis uz minēto gadījumu, bet gan uz to, vai tad, ja daži lietas faktiskie apstākļi nav gluži vienādi, valsts tiesa var nepiemērot valsts tiesiskā regulējuma normu, kuru Tiesa agrāk pieņemtajā nolēmumā ir atzinusi par nesaderīgu ar Savienības tiesībām. Tādējādi abu lietu faktiskie apstākļi atšķiras, bet ir piemērojama tā pati tiesiskā regulējuma norma.

Tāpat rodas šaubas, vai tiesa, kas izskata šo lietu, nepiemērojot 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 1. punktu, jo ar to ir pārkāptas Savienības tiesības, var uzlikt atbildētājam pienākumu izskatīt prasītājas lietu atkārtotas ierakstīšanas procedūrā, kurā atbildētāja varētu piemērot 2013. gada Likuma par pārejas pasākumiem 108. panta 4. un 5. punktu, kas starplaikā ir stājušies spēkā.

[*omissis*: valsts procesuālo tiesību jautājumi]

Ģēra, 2020. gada 6. marts.

[*omissis*: paraksti]